

de rijkste
van ge-
ker over-
wie hem
eenvoud,
Pfr An-
en west-
doe. „Dit
dat men
aten, maar
king, een
in zijn
de bijl."

igde wijze
toch, dat
ripen van
in, als dr
ren moest

gepriester.
agen over
in vervolg
andere
oorleggen
Weekblad

ai Paulus
nog maar
gepriester
n. Paulus
te wand",
i gij den
n vers 5,
eders, dat

aan zijn

te waren,
ester, ten
de andere
st in den
sters hun
r in een

Bigamie?
Weekbl.
gen, grap-
it te lezen

wenschen

rtentie.)

at antieke

ten leest.

mensch.

erman de

it over de

ard; maar

m, dat hij

vroom-
te streken

e natuur-
ze zelf

Herman

omdat zij

e de men-

het laat-

nmensch"

s meer zij

anufactu-
erwaard)

vraag ik

nieuwen

jk, gram-

y legt de

den dijk

enen van

too nabij

u, verderf

is brie-

ullen ver-

boeren-

de nadert

ed schor-

een eer-

de stad,

oorden, ze

verderf

caat van een „Jale Kanaans", die nooit gesproken wordt, zich willen beklaagden, dat wij „aangeraakt van Calvijn den Strakke" zijn.

Hooveel onzin wordt toch van de gereformeerden in Nederland verteld!

De bijbel en de korte haren.

Prof. Dr H. H. Kuyper heeft in „De Heraut" een artikel gegeven over de haren van de hedendaagsche vrouwen. Eerst herinnert de hoogleraar aan den haar-oorlog, waarin de mannen de haar-problemen (gelijk we het tegenwoordig zeggen) leverden:

In Dordrecht brak de strijd uit, waar de kansels weergalinden van de banvloeken tegen de lange haarlokken van de mannen. De vlam sloeg over naar Zeeland, waar Udemannus, de streng puriteinsche predikant van Zierikzee, zijn berucht tractaat schreef over Absalom's haar. De Theologische faculteiten werden in den strijd gemengd; de Leidse faculteit koos voor, de Utrechtsche Faculteit met Voetius aan het hoofd tegen de lange haren partij. Brede tractaten verschenen, waarin met een geleerdheid, die eerbied zou afdwingen, wanneer het een ernstiger zaak betrof, een beroep werd gedaan op bijbelteksten, op besluiten van vroegere en latere concilies, op uittalingen van beroemde theologen. Wie er lust in heeft, kan een uitvoerige beschrijving van dien harigen oorlog lezen bij Schotel in zijn Kerke-lijke en Wereldlijke Kleeding, die er negen hoofdstukken aan wijdt. Het verzet der puriteinsche kringen tegen deze nieuwe mode heeft echter weinig gebaat. Of Voetius en de zijnen al betoogden, dat het dragen van deze lange haren en van pruiken in strijd was met wat de Apostel Paulus in 1 Cor. 11:14 ons leert (men handle er zelfs de sprinkhanen met hun vrouwenharen uit Openb. 9:8 bij) en al werd beweerd, dat het scheermes in Sodom was uitgevonden, omdat door het afscheren van de baard het verschil tusschen man en vrouw werd weggenomen, de nieuwe mode triomfeerde en geen halve eeuw later zag men zelfs de meest godzalige predikanten, een Willem à Brakel, een Hellenbroek, een Aegidius Franken met pruiken gesierd. Schortinghuis, de beroemde schrijver van het Innige Christendom, droeg er zelfs een met „zeven batterijen". Eerst de Fransche revolutie heeft aan de pruikenmode een einde gemaakt.

Anti-revolutionair, ook in uw haar, zeggen we nu, na de revolutie.

Over het gezeur tot in dezen tijd toe, lezen we:

Het zonderlingste is echter, dat terwijl volgens onze puriteinsche theologen het afscheren van den baard in strijd heette met Gods ordinantie, omdat God den man een baard had gegeven ter onderscheiding van de vrouw, de tijd nog niet zoover achter ons ligt, dat het dragen van een baard inzonderheid in een predikant als een bewijs van wereldgeijverigheid werd aangezien en vooral in orthodoxe gemeenten een predikant met een baard niet beroepen werd. Er waren in mijn tijd kandidaten, die wanneer ze op beroep gingen preeken, zich haastig ontdeden van snor of baard, ten einde aan de goe gemeente geen ergernis te geven. Alsof Bogerman, de voorzitter der Dordtsche Synode en de kampioen der Gereformeerden in den strijd met de Remonstranten, niet, naar het getuigenis van een der Synodeleden, de „schoonste baard van Europa" had, was nu de baardeloosheid het teken der orthodoxie geworden.

En wat het „Schriftbewijs" betreft, merkt prof. Kuyper o.m. op:

En zoo kan men ook de vraag, of het geoorloofd is, dat een man lang haar draagt, niet zonder meer beantwoorden, gelijk men destijds deed, met een beroep op het woord van Paulus in 1 Cor. 11:14: „of leert de natuur zelve niet, dat zoo een man lang haar draagt, het hem een ongere is?" Want nog afgezien daarvan, dat de Nazireërs onder Israël geen scheermes over hun hoofd mochten laten gaan en hun haar lang moesten dragen, zoodat het lange haar van den man niet in elk geval een ongere kon wezen (ook Paulus zelf heeft, toen hij een gelofte deed, zijn haar niet afgeschoren) gaat het niet aan, het woord „natuur" hier in den zin op te vatten van een in de natuur zelf door God ons gegeven ordinantie, waaraan we ten allen tijde gebonden zijn. Voetius en de puriteinen hebben dit wel beweerd, maar Calvijn heeft in zijn verklaring van 1 Cor. 11:12 tegen die opvatting juist gewaarschuwd. „De Apostel, zegt hij, noemt hier natuurlijk, hetgeen toen door leders toestemming en gebruik met name bij de Grieken als gewoonte was aangenomen. De historici leeren ons toch, dat oudtijds overal de mannen lang haar droegen, waarom de dichters de ouden gewoonlijk „ongeschorven" noemen. Het gebruik van harbiërs is te Rome eerst laat ingevoerd. En toen Paulus dit schreef, was het gebruik, dat de mannen de haren afsneden, nog niet in Gallië en in Duitschland in zwang gekomen. Veeleer zou het daar niet minder voor de mannen dan voor de vrouwen een ongere geweest zijn, de haren af te snijden. Maar omdat in Griekenland het voor weinig mannelijk werd geacht de haren lang te laten groeien, en degenen, die dit deden, voor verwijfd werden gehouden, daarom houdt de Apostel deze zede voor de natuur."

En nu, wat de korte haren der vrouwen aangaat, lezen we,

dat men evenzeer voorzichtig moet wezen, wanneer men ten opzichte van het lang of kort dragen van het haar door de vrouw, zich zou willen beroepen op hetgeen de Apostel zegt in 1 Cor. 11:15: „leert de natuur u niet, dat zoo een vrouw lang haar draagt, het haar een eere is, omdat het lange haar haar voor een dekfel is gegeven?" Immers de Apostel schrijft in ditzelfde hoofdstuk aan de vrouw voor, dat ze met gedekten hoofde, d.w.z. met een sluier, in de gemeente moet komen, niet om daarmee een voor altoos geldende regel aan de vrouw voor te schrijven, maar omdat het afleggen van dien sluier een teken was in die dagen van een zondige

emancipatiezucht, een zich gelijk willen stellen met den man. Terecht merkt Calvijn dan ook op, dat wat de Apostel hier verbiedt, is, wanneer de onderscheiding door God tusschen man en vrouw gesteld, wordt weggenomen, maar dat men hier niet moet blijven hechten aan den vorm, waarin dit wordt uitgedrukt. Als Paulus zegt, dat een man niet ongedekten hoofde moet profeteeren, dan volgt hier niet uit, dat het ongeoorloofd is (zoals in Calvijn's dagen de gewoonte was) dat een leeraar zijn hoofd onthield, wanneer hij predikte. Wat Paulus alleen handhaven wil, zegt Calvijn, is dat naar Gods ordinantie aan den man de heerschappij, aan de vrouw de onderwerping onder den man toekomt. Indien dus de mode in een bepaald land het niet meebracht, dat de vrouw gesluierd ging of een dekfel op het hoofd droeg in den vorm van een hoed, dan zou het ook niet noodig wezen, dat ze in de gemeente gedekt verschenen. Alleen het afleggen van den sluier of het hoofddeksel, waar het landsgebruik dit medebrengt, zou een teken zijn, dat de vrouw zich als gelijke naast den man wilde stellen.

In het algemeen geldt deze regel:

Is deze uitlegging van Calvijn nu juist, dan gevoelt men ook, in hoeverre men zich al dan niet terecht op dit woord van Paulus beroepen kan in den strijd, die nu over het dameskapsel is ontstaan. Een uitdrukkelijk voorschrift is er niet, noch voor den man noch voor de vrouw, hoe lang of kort het haar moet gedragen worden. Een beroep zonder meer op wat Paulus hier aangaande dit korte of lange haar zegt, gaat niet aan, omdat de mannen dan ook verplicht zouden zijn met ongedekten hoofde in de Kerk te zitten (wat, zoals Calvijn opmerkt, in ons klimaat niet altijd mogelijk is vanwege de koude in de kerk) en de vrouwen om een sluier te dragen.

En nu de keerzijde:

Maar daarom is hetgeen de Apostel zegt voor ons niet waardeeloos, mits men het beginsel vasthoudt, dat de Apostel ons hier verkondigt. De vormen en zeden veranderen. In een land, waar het algemeen gebruikelijk is, dat de mannen lang haar dragen, is dat geen teken van verwijfdheid en behoeft dit dus niet te worden afgekeurd. Onze riwe voorvaders, de Bataviërs, waren zeker niet verwijfd en droegen toch lange haren, zoals de Romeinsche geschiedschrijvers ons mededeelen. Maar wanneer de invoering van zulk een nieuwe mode de bedoeling heeft de ordinantie, die God heeft gesteld, van het onderscheid der geslachten, weg te nemen, dan is het plicht van den Christen zich daartegen te verzetten. In Turkije is het dragen van de zoogenoemde harenbroek door de vrouw zeker geen teken van valsche emancipatiezucht; maar de vrouw, die in ons land dit mannelijk kleedingstuk aantrekt, doet dit om het onderscheid der seksen weg te nemen en zondigt tegen Gods gebod.

Het is werkelijk niet overbodig gebieken, op dit verkeerd biblicisme te wijzen. En het is maar gelukkig, dat Calvijn kan worden geciteerd. We hebben althans eenige kans, dat men niet dadelijk het neocalvinistisch spook oproepen zal.

K. S.

BOEKBESPREKING.

„Woord en Daad". Tijdschrift voor Inwendige Zending. Zevende Jaargang.

Bij de N. V. Alg. Boekhandel voor Inwendige en uitwendige zending verschijnt „Woord en Daad" onder hoofdredactie van dr O. Norel; prof. Grosheide is een der medewerkers. Het tijdschrift is tevens orgaan van den Centralen Bond voor inwendige zending en Chr. philanthropische inrichtingen. De eerste aflevering van den zesden jaargang werd ons ter aankondiging toegezonden, en wij doen dit gaarne. Hebt gij wel eens van Kaiserswerth gehoord? De Sneithlage schrijft er een aardig artikel over. De heer Boeke geeft het referaat, hetwelk hij op de Conferentie voor Zendingstudie te Lunteren hield: „De plaats van het Ned. Bijbelgenootschap in de Inwendige zending"; hij verliest zich echter, vooral in het begin, teveel in het formeel. In deze eerste aflevering van 64 bl. zijn nog meerdere artikelen opgenomen, die der kennisgeving overwaard zijn voor hen, die zich op het terrein der Evangelisatie bewegen en gaarne op de hoogte blijven met het werk en de meening van anderen.

J. D. W.

„Belijdenis-Gedenkplaat".

Uitgave „Jachin", Zwolle.

Deze „belijdenis-gedenkplaat" is ons ter beoordeeling gezonden. Ik zou wel iets kunnen zeggen over de letters (o, die OUD-hollandsche letter, alsof die met het christendom noodwendig saam moet gaan), over de tekstaanhaling (zuivere copie van een hollandsch-bijbelblad-fragmentje, zonder dat nu eens de zinnen mogen doorloopen op één regel zonder alinea), over de kleuren en de mij wat al te wonderlijke emblemata, waarin wapentijg uit onderscheiden eeuwen en schoenen uit geen enkele eeuw genoeglijk samenrotten, om Elf. 6: 14—17 een al te nauwkeurige, en voorts een blank blad en een met rood getikte druiventros helpen moeten, om aan Joh. 15: 1, 2 naar verhouding een al te onnauwkeurige uitbeelding te geven. Maar al die criffler heeft geen zin, omdat de plaat voor ons geheel onaannemelijk is. Niet, omdat de puzzel, die de strepen welke gedrukt zijn, voorleggen aan den man, die met pen en inkt namen en andere bizonderheden invullen moet, onoplosbaar zou zijn, maar omdat de terminologie voor ons niet deugt; men heeft het hier over „aangenomen" en „bevestigd"; en men kan toch niet verlangen, dat wij na de openbare geloofsbelijdenis een gedenkplaat uitreiken, waarop in oudhollandsch schrift de oud-hollandsche theologie verloochend wordt op zwaar imitatie-japanesch plaatpapier. De uitgevende firma wil blijkbaar ook gereformeerde kerkeraden tot aankoop opwekken. Had ze dan maar eens eerst geïnformeerd naar de gereformeerde gedachte over het toelaten der doopleden tot het avondmaal.

K. S.

J. Douma, „Sabbathsvrede". Een boek voor den Zondag.

Kampen — J. H. Kok, z. j.

Een boek voor den Zondag. Allereerst denki men nu aan zieken en zwakken, en anderen, die niet de samenkomst der gemeente kunnen bijwonen. Ook de leetuur voor den Zondag ontvangt dit werk.

De Douma heeft in zijn spreken en schrijven een eigen charisma, zoals ieder, die hem hoorde of las, kan constateeren. Het wordt ook in dit boek duidelijk getoond en valt dadelijk op. Eenvoudigheid van voorstelling is er, en diepte van gedachte ook. Van de nieuwere vertaling van sommige bijbelplaatsen heeft de auteur ook zijn lezers de schoonheid willen doen zien; daarom is zijn vertolking van Jesaja 11: 10 zooveel spreker en juist dan wat onlangs over denzelfden tekst per radio-telefoon werd gezegd.

Met aandrang beveel ik de kennisneming aan.

K. S.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Mussekanaal: D. J. Velsink te Arim en L. v. Urk te Sexbierum.

Utrecht (vac. wijen Dr J. C. de Moor): D. v. Dijk te Groningen en Dr W. G. Harrison te A'dam.

Beroepen te:

Achlum, Blokzijl, Drontrop, Kieftwinder, Midwolda, Paasens en Ooster-Nijkerk: S. Wouters, cand. te Exmorra.

Boekoop: W. A. Wiersinga te Wormer.

Franker: W. Seinen te Opperdoorn.

Hoek v. Holland: C. W. Kour te Heinkenszand.

Sleeuwijk: H. v. Reenen te Patten (G.).

Surhuisterveen: J. H. Meulman te Hoogerzand.

Veere: P. v. Strien, cand. te Terneuzen.

Wommels: H. de Zwart te Twijzel.

Aangenomen naar:

Berlikum (Fr.): J. Offers te Laar (Bentheim, D.). Haarlemmermeer Oostzijde: B. A. Bos, cand. te Uithoorn. Oud-Loosdrecht: P. D. Kuiper, cand. te Kampen.

Bedankt voor:

Achlum, Baarland, Houwerzijl, Schoonoord, Sellinger, Waardhuizen en Zoutkamp: B. A. Bos, cand. te Uithoorn. Amst-Vollenhove A. Baambrugge, Fijnart, Genemuiden, Hoorn, Koog-Zaandijk, Mildam, Nieuwerkerk a. d. IJssel en Otterland: P. D. Kuiper, cand. te Kampen.

Oud-Vossum: A. Scholte te Kapelle-Biezelinge.

Watergraafsmeer: Dr E. D. Kraan te Vlaardingen.

Intrede te:

Haarlemmermeer-Slooterweg: F. H. v. Loon. Tekst Rom. 1:16.

Afscheid van:

Brussel D. J. Couvse. Tekst Openb. 3:7—13.

Preparatoir examen. De classis Barendrecht der Geref. Kerken heeft in de Woensdag gehouden vergadering getuigen en toegelaten tot de bediening des Woords en der Sacramenten den heer P. D. van Ginhoven, candidaat in de theologie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, wonende te Barendrecht.

Kerkelijke Pers. De Geref. Kerken in Zuid-Amerika zijn overgegaan tot de uitgave van een eigen orgaan, dat staat onder redactie van Dr A. C. Sonneveldt. Het blad zal iedere maand het licht zien in acht pagina's, groot formaat.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Tweetal te:

Amsterdam-Oost: P. de Groot te Rotterdam en L. H. v. d. Meiden te Dordrecht.

Beroepen te:

Dokkum: K. G. van Smeden te Kampen. Schiedam: J. D. Barth te Alphen a. d. Rijn. Steenwijk: J. B. G. Croes te Naarden-Bussum.

Intrede te:

Maassluis: H. v. d. Berg. Tekst Efeze 6:19.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Aangenomen naar:

Giesendam: D. C. Overduin te Nieuw-Beijerland.

Bedankt voor:

Slidrecht (3e maal): J. B. v. Oordt te Ophemden. Paterson (U. S. of A.): H. A. Minderman te Lisse.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Drietal te:

Delft (vac. P. Zand): G. Bolkestein te Apeldoorn, Mr Dr N. G. Veldhoen te Alphen a. d. Rijn en P. G. de Vrij Mestdag te Rotterdam.

Tweetal te:

Bedum: J. Boonstra te Gieteren en J. C. Wissing te Vugt.

Beroepen te:

Beverwijk: Jac. Poort te Almen. Dedemsvaart: D. Kuhlman te Borne. Gouda: J. Ronge te Hoog-Blokkland. Leeuwarden: Th. Kloosterman te Voorburg. Mijdsrecht: M. B. Verkerk te Putterhoek. Norg (toez.): B. Pejsel te Wolfersum. Ouddorp (Z.H.): J. v. d. Graaf te Ridderkerk. Visvliet c.a.: H. Wiersum te Westerwijtweld.

Aangenomen naar:

Kerkwerf en Serooskerke (Sch.): F. M. Kuipers, cand. te Zandvoort. Soest (2e pred. pl.): G. Aers te Nieuw-Lekkerland.

Bedankt voor:

Barum en Munnekezijl: P. Hofstede te Noordwijkerhout. Enter: I. Kievit te Baarn. Geervliet: J. Baarslag te Melissant. Hesel: J. Bus te Aalburg. Krabbendijke: A. J. v. Wijngaarden te Westmaas. Sommeledijk: W. J. v. Lokhorst te Delfshaven.

Intrede te:

Nieuw-Loosdrecht: W. v. d. Waal. Tekst Joh. 3:16.

Afscheid van:

Katwijk aan Zee: J. Nauta. Tekst Openb. 22:21. O. L. Vrouwen-Parochie: P. N. Tonsbeek. Tekst 1 Joh. 2:28a.

Overleden:

W. A. Keers, Em.-pred. v. 's Heer Arendskerke, 59 jaar.